

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE:

In Capitală: 1 an 30 lei, 6 luni 15 lei, 3 luni 8 lei.
 In Districe: 1 an 36 lei, 6 luni 18 lei, 3 luni 10 lei.
 In Streinătate: 1 an 48 lei, 6 luni 24 lei, 3 luni 12 lei.

Director: D. AUG. LAURIAN.

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa:

In Romania: La administrație, Tipografia St. Mihăescu, Strada Covaci, No. 14 și la corespondenții din județe.
 In Paris: La Société Havas, place de la Bourse, 8.
 In Viena: Prin compania generală de publicitate G. L. Daube & C-nie.
 In Londra: Prin compania generală de publicitate G. L. Daube & C-nie.
 In Berlin, Frankfurt, Zurich, New-York: Prin compania generală de publicitate G. L. Daube & C-nie.

ANUNȚURILE:

Linia de 35 milimetri pe pagina IV-a 35 bani.
 Reclame pe pagina III-a 1 Leu.
 II-a 2 . .
 Epistole nefrancate se refuză.
 Articoli nepublicați nu se inapoieză.
 Pentru rubrica: Inserții și reclame, redacțunea nu este responsabilă.

Prim-Redactor: STEF. C. MICHAILESCU

STIRI TELEGRAFICE

din ziarele străine.

Petersburg, 22 Marte.

In urma cercetărilor făcute până acumă e aproape evident, că atentatul s'a plănușit și s'a organizat în străinătate, și adică în Elveția și în Paris.

Paris, 22 Marte.

Corespondentul din Geneva al ziarului „Intransigeant“ anunță, că Russakow și Jeljabov a fost torturat cu electricitate în prezența lui Loris-Melikoff, pentru ca să mărturisească ceva. Cei doi bravi luptători ai respindărilor libertății și progresului în Rusia au fost la înălțimea lor de martiri.

Nihilisti cunosc manoperile d-lui conte Loris-Melikoff, care împrăștia prin lume stiri ca să zăpăcească pe unii oameni mai slabii de inger.

S'a luat dispoziționi ca să se amestece în măncarea acuzațiilor belladona, precum i s'a facut lui Solowew, pentru sămpirea și slăbirea energiei lor.

Londra, 22 Marte.

S'a interzis intrarea în edificiul parlamentului fiecărui persoane, care va avea în mână pachete sau alte lucruri pe care polizia nu le a cotrolat.

Londra, 22 Marte.

Intr-o corespondență din „Times“, primită de la Geneva, se scrie aceste:

Probabil că principalul cartier al nihilismului se află aici. Din gura afiliatiilor și a conducătorilor lor nu s'a auzit o singură vorbă de ocara contra actualului Tar, pe când Alexandru II, frății lui, nepoții lui, ba chiar și unuia din favoriți reposuitorul Tar erau injurați cu multă fură.

Când nu reușește atentatul incercat la Moscova, mărturisiră și el singur, că ați procedat fără destulă chibzuire, dar că pe viitor vor fi mai infernali. Nu poate cineva să-și facă ideă despre amărăcina ce o simțea nihilistii în inimile lor contra Tarului.

Berlin, 22 Marte.

Până azi guvernul rusesc n'a propus nimic pentru a se lua măsuri generale contra nihilistilor, dar a lansat întrebarea dacă cabinetele europene n'ar fi dispuse a face pași comuni contra anarchistilor și omoritorilor de monarhi.

Londra, 22 Marte.

Intre Franța și Anglia s'a încheiat pe timpul anexiunii Cyprului un tratat în virtutea căruia Anglia nu se va opune Franței, când aceasta se va stabili permanent în Tunis. Autenticitatea acestor e incontestabile.

Petersburg, 22 Marte.

E fapt înplinit numirea lui Baianov de prefect al capitalei. După o lungă audiență avută în palatul de iarnă, intră de dreptul în nouă sediu post, fară ca să se mai reîntoarcă la Kowno.

Numirea lui e cu atât mai interesantă, cu că cineva și reamintește conflictul celălău avut căpitanul de marină Baranow cu ministru de marină. Se știe că atunci și perduse gradul și demnitatea de adjutanț. Dar chiar atunci afiră mulți că viitorul lui este asigurat, pe căt timp se va bucura de protecția lui Tarevici.

Petersburg, 22 Marte.

In urma descoperirii minei, s'a văzut nevoie să mulți funcționari înalte de la poliție să și dea dimisiunile lor.

Sumele confiscate de la nihilisti nu sunt asa de mari precum afirma unele zare, în tot casul insă confiscația lor va fi dureroasă pentru nihilisti.

Petersburg, 22 Marte.

Politia descoperi pe Wasili Ostrow un alt cub de nihilisti. Era o tutunerie în care vânzare mare nu se prea facea, dar frecvența persoanelor era foarte mare. La început polizia credea că în numita tutunerie se face amor, de oare ce femeia care vinea tutun era foarte frumoasă. Alături insă bănuindu-se altceva, se facu o perchezitie. S'a găsit multe lucruri compromisore, precum: o multime de costume bărbătesci, peruci și bărbi.

Petersburg, 22 Marte.

Un lucru crezut de toată lumea este că comitetul nihilist se pregătește la o nouă manifestație. După căte se presupune obiectul atentatului nu va fi Tarul; dar numai atât se știe, mai mult nimic.

S'a ingrozit lumea de faptul că de la atentat înceoace o multime de arme se trimet în Rusia. S'a trâns ordine pentru confiscarea lor.

Dinamită s'a găsit până acum în diferite puncte ale capitalei în cantitate de mult de 200 de pudi.

Petersburg, 22 Marte.
 Grandioasa subminare a strădi Sadojawa a deșteptat din letargia chiar și pe cel mai indolent proprietar. Până eră din cinci locuri așa situație raportă despre găsirea de mine de dinaintă. Azi a început Petersburgul să respire mai liber. Daca nu cumva și proprietarii vor fi afiliații nihilistilor, se poate admite cu siguranță, că a trecut pericolul de a se mai arunca în aer capitala Rusiei.

Serviciul telegrafic al „României Libere“

24 Marte — 4 ore seara.

Niza, 24 Marte.
 Incendiul de la teatrul Operii a fost ocasionat printre explozie de gaz. Se crede că morții sunt foarte numeroși în lăsuțul teatrului; pe la 3 ore noaptea, se scosese deja 59 cadavre din ruine. Când gazul făcu explozie la începutul reprezentării, d'o dată intunericul fu deplin în teatru; impresiunea a fost spălătoare, spaimă generală. Marinarii escadrelor de la Vilafranca au reușit a opri focul pe la 10 ore seara.

Paris, 24 Marte.
 Deloncle e numit al doilea secretar al legației Franciei la București, în locul d-lui Bernard de Goutaut-Biron, pus în disponibilitate după cererea sa.

Londra, 24 Marte.
 „The Standard“ augurează rău despre sistemul dilatoriu a Porții în negocierile de la Constantinopol și crede că resboiu cu Grecia e neinlăturabil.

Lisabona, 24 Marte.
 Consilierul Rodriguez Sampaio, vechiul ministru de interne și însărcinat a forma noul cabinet.

Constantinopol, 24 Marte.
 Se vorbesce despre o neînțelegeră între ambasadori; d. Goeschken cere ca Prevesa să fie cuprinsă în concesiunile Poarta trebuie să facă Greciei.

Londra, 24 Marte.
 „Times“ zice că dezertarea Candaharului de către trupele engleze și urcarea lui Alexandru III pe tronul Rusiei fac să se nască momentul oportun dă stabili o amicitie puternică între Rusia și Anglia.

(Havas).

A se vedea ultime scris pe pagina III.

București, 13 Martie

„Românul“ a deschis, în fine, gura și asupra cestiunii regatului.

Bine a făcut.

Sunt aparente cari au însemnatatea lor, și regalitatea și din numărul acestora. Titul unui stat nu adaogă nimic la valoarea lui întrinsecă, după cum poleiala nu urcă mult prețul unui lucru. Din afară însă privită, ea are un efect, și tot astfel, sub raportul politicii exterioare, urcarea noastră la rangul de regat poate să aducă oarecară folosății, dacă ilustrii „oameni de stat“ vor ști cum să mănușească, în marginile prevăzute lor de constituție, noul sceptru regal.

Din nenorocire insă, tocmai de această parte fundamentală a cestiunii ne indoim noi foarte, judecând după modul cum așa învertit ei până aci politica domnească a țării.

Ori-ce ar voi să fie un stat, el nu prosperă și nu se face respectat, de căt număr cu condiția de-a fi tot-dă-una înțelepătesc condus.

Altminteri, slabă nădejde de ori-ce om aștepta noi dela titluri, căci, pe mărină nevoiașe și reușindu-se, totul se compromite, chiar înainte de-a fi slujit.

Și tare ne este teamă să nu fie speță aceasta și cu luădatul nostru regat.

De-o-cam-data să ne mulțumim insă, că oracolul marelui cancelar să aindură să vorbească, ca să putem discuta mai

din vreme, cu toată seriositatea ce merită, auspicile sub cără ni se arată proiectata mărire.

O cestiunie ca acesta trebuie să fie înțorsă pe toate fețele și pusă sub lumenă ei adevărată, mai cu seamă într-un stat constituițional, în care poporul are dreptul să cerceteze inspiraționile politice ale conducătorilor săi, spre a nu urma, cu ochii închiși, toate umbrele fantaziei lor absurdalnice.

Cată, bine înțeles, să știm și noi ceea-ce ni se croește și cum ni se croește, și de aceia ziceam, că bine a făcut Românul de a vorbit încă la timp.

In numerile trecute, am arătat că proclamarea regatului era lucru scris deja în zodia politică a cancelarului, și iată că nu ne-am amăgit, de căt poate asupra zilei în care ne vom vedea și Regat.

Dacă Puterea executivă — zice „Românul“ — împărtășiaște această credință a națiunii, (de-a face că regat), și dacă ea nu vede oarecară pedici, părerea noastră ar fi să permită (!), ca România să ieă titlul de Rigat.

Am fi asemenea de părere c'această ceremonie, de este a se face, s'õ ceremoniem în ziua de 10 (22) Mai.

In acea zi (la 1866), Principele Carol de Hohenzollern intră în capitala României, fu din nou proclamat domn de Adunarea Constituantă și depuse jurământ în mâinile națiunii.

Este bine c'aceia-șă zi, ce de pază bună ne fu să fie din nou consacrată acestei noi incoronări.

E de ajuns această modestă esprimare de dorință din partea lui cancelarului, spre a face pe public să înțeleagă, că această diplomatică dorință este aproape gata să se inchiege în fapt.

Autorisata gazetă a destăinuirilor noastre politice se încercă, în număr de azi, în care relatează cele de sus, — se încercă să dovedească națiunii superioritatea practică ce va avea nouă titlu, asupra aceluia sub care ne-am dăpostit până azi.

Fără să primim distincțiunea, în adever stranie, ce pune „Românul“ între cestiunile naționale și cele constituționale: pare că constituționea ar fi o hărție mortă, afară din interesele mari ale națiunii, — fără să admitem, nici ca specimen de curiositate diplomatică, această repartiție de suptire teorie, — vom împărtăși cu contrajii noștri cele două idei ce invocă d-lor, în susținerea planului marelui cancelar, că regatul ar garanta adică, pe de-o parte, stabilitatea noastră politică, pe de alta existența statului, de oarece „Europa este deprinsă să suprime un principat, pe cănd îl vine mai greu să desfințeze un regat“.

Toate bune. Fie și cei de la „Românul“ cari vor astăzi să întărească Tronul!...

Ori- că de ciudat să ardească cestiunile naționale și astăzi întrebarea, la care așa uitat de sigur să respondă dinasticii noștri confrății.

Cu ce preț obținem din afară recunoașterea nouului Regat?...

Aci „Românul“ tace, ca filosoful care nu vrea să se dea de gol.

Iată unde vă este dar defectul cūrăsii.

Dacă aveți insă vre-un petec de asigurare, acum când stăm cu suliga cestiunii dunărene în costă, și tocmai la locul unde ne doare, — atunci arătați-l mai uite,

spre-a scuti țara de grija unor noi sacrificii; spre a o liniști de teama să nu găsească iară ghimpă, chiar sub crinii coroanei ce-i pregătiți.

CRONICA ZILEI

La 10 curent s'a inaugurat sesiunea Academiei Române; la 8 Aprilie ea se va închide. Sedințele se țin la Universitate de la 1 până la 5 ore d. am. în toate zilele.

Azi, de la 5 la 6 ore d. am. d. Tocilescu ține curs de arheologie clasică în sala anului al treilea de drept de la Universitate.

De doar oră pe săptămână, Martea și Jouia, de la 7 la 8 ore seara, d. dr. Gaster ține la Universitate preleții asupra literaturii românesti și asupra mitologiei comparate.

Preleții sunt foarte interesante și ar fi bine ca publicul să fie, pentru interesul lui, căt se poate mai gros reprezentat.

Să nu uităm că instructivele preleții ale d-lui Titu Maiorescu se îsprăvesc:

Miercură viitoare și cea din urmă.

Mercuri, 11 Marte curent, M. S. R. Domnul a mers la orele 2 d. am. la casarma Alexandria, unde a inspectat, în detaliu, batalionul 1 de vânători și regimentul 4 de linie. Resultatul inspectiei ar fi fost, se zice, mulțumitor.

M. S. R. a gratiat pe preotul catolic Filip Coridoni de osândă închisore de 3 luni, la care este condamnat prin decizia Curții de apel din Iași.

In administratia domeniilor statului s'a deținut și s'a permuat mai mulți funcționari.

Mâine-seara, în saloanele societății „Concordia Română“, serată muzicală.

Un ministru plenipotențiar al Japoniei, Ex Sa Ioshida Musahan, e în București la hotel Broft. Excelența Sa japonică merge spre Petersburg.

Proprietarul moșiei Lunca din jud. Covurlui, d. Plesnilă, a fost prădat în mod vandalic, după cum spune „Vocea Covurluiului“, de o bandă de tălahi.

Să ar fi petrecut lucruri ingrozitoare.

Succursala Băncii Naționale din Brăila va începe operațiunile sale în zioa de 16 (28) Marte curent; directorul acelei succursale este d. C. Fleva.

Biour

PROIECTUL DE COD SILVIC.

Un proiect de cod Silvic s'a depus pe biouroul Camerei legiuioare. Se stie incă de acum 3 luni că guvernul insărcinase o comisiune specială pentru redactarea unui asemenea cod. Nu cunoascom teestul proiectului elaborat de acea comisiune, dar ce scim este: că proiectul depus pe biouroul Camerei nu poate fi lucrat de oamenii competenți; erorile in expresiunile culturale abundă; erorile in taxarea delictelor sunt inspământătoare; dreptul de omnipotență al administrației Domeniilor uimese pe cititorul proiectului; și va dispera de sigur când va devine lege. Intr'un cuvânt noi vedem in acel proiect un brullion de eserciții al unei incapacități ilustre, spre a da o lege într'o ramură cu totul streină de densus.

Să ne încercăm a pune in evidență cele zise mai sus.

„Art. 5 alin. 2 și 3 zic: Pentru pădurile de Brad și fag se va aplica cu preferință sistemul de exploatare prin grădinărie.

Terenurile despădurite de aceste esențe se vor repopula prin însemântare naturală și prin plantări in cel mai scurt timp.“

Două expresiuni de cea mai vîdă ignoranță răsar din aceste rânduri:

1º Bradul și fagul sunt două esențe cu totul distincte una de alta, prin urmare și modul de cultură ce li se aplică, nu poate fi același.

2º De unde va cădea semănătura spre a se face însemântarea naturală, dacă terenurile sunt descopte de acele două esențe?..

Mai la vale proiectul zice:

„In timp de 15 ani administrația Domeniilor va continua să va permite stabilimentelor publice exploatarea conform unui amenajement al parțelor cari se pun in vîndare.“

Aci se vede, că autorul proiectului nu a scint ce însemnează nici amenajement, nici parchet, și că, prin cuvântul de amenajement se înțelege un proiect de exploatare a unei păduri, care nu poate resulta de căt din coordonarea datelor totalității pădurii, iar nici de cum din studiul de 5 parchete. Chiar bunul simț fără multă silvicultură ne spune: că parchetul este o portiune din pădure, a cărui intindere și afecția se regulează după natura, situația și diferențele circumstanțe ale ieșirii pădurii.

* * *

„Art. 12. Sunt supuse regimului silvic conform dispozițiunilor legii de față, in ce privește amenajamentul, pădurile și pământurile particularilor cari au fost acoperite cu pădure, șiute pe vîrfurile și coastele muntele cum și pe dealuri.“

Art. 13. Pădurile situate in localitățile enumerate in articolul precedent nu se pot defrișa.

Cu toate acestea administrația Domeniilor statului va putea acorda defrișarea de părți de pădure, dacă proprietarul se va angaja să planteze vîr și pruni.

Ce sună scese rânduri ale proiectului numit in deridere cod forestier? Sună: că pământurile particularilor situate pe vîrfurile muntele sunt supuse regimului forestier, dar numai acele pământuri cari au fost o dată acoperite de pădure. Ne întrebăm, cătă din actualele poenii a le muntele nu au fost acoperite de pădure? Așa dar mai toate vîrfurile muntele vor fi la dispoziția d-lui Pandray și a d-lui administrator al Domeniilor, cu care a lucrat acel proiect. Dar poate că a voit să zică pământurile cari sunt acoperite cu pădure, căci numai exprimânduse astfel, s'ar găsi oare care legătură cu art. succesiiv. „Pădurile situate in localitățile enumerate in articolul precedent nu se pot defrișa“, in a-lineatul următor insă d-nii legiferanți își rezervă dreptul d'a acorda defrișarea dacă proprietarul se vor angaja să planteze vîr și pruni?! Ce se vor face cu pruni și cu viile de la Câmpină in sus, unde nici vorbă mai poate fi de reușita acelei vegetații.

„Art. 15. Se institue in fie care județ o comisiune.

Această comisiune va hotărî, printr'un tablo: a) Pădurile cari trebuie să fie supuse regimului silvic.

b) Pământurile lipsite de vegetații lemnoase cari trebuie să fie repopulate cu păduri... etc.

Art. 16. In termen de 6 luni de la publicarea tabloului, partea interesată va putea face contestație către administrația Domeniilor statului.

„Administrația Domeniilor statului, esaminând motivele pe care fondează contestația, va putea să verifice printr'o nouă anchetă starea locurilor pe contul contestatorilor.“

Cu alte cuvinte: dacă comisiunea va despui proprietarii de locurile ce nu ar trebui să facă parte din regimul silvic, și dacă se va dovedi că cu intențione său fără intențione s'a făcut o despăjuire vre unui proprietar: tot el va plăti cheltuielile unei achete, cari negreșit, mai în toate casurile, vor intrece valoarea locurilor contestate.

* * *

„Art. 19. Oră cine ar tăia, fără drept, arbori de or ce viră și esență, sau va fura lemnătatea sau arbori căduți prin accident, se va pedepsi cu amendă: valoarea întrețină a arborilor tăiați după tarifele anexate la legea de față“ adică, dacă un sătean a tăiat un arbore de 30 centimetri diametru, conform tarifei va plăti 54 lei.

„Art. 21. Antreprenorul sau cumpărătorul care va tăia arborii de rezervă, marcati de agentul

silvic, se va pedepsi cu amendă: valoarea impărtită a arborilor tăiați.“

Să presupunem că un antreprenor a tăiat un arbore de rezervă tot in dimensiunile de mai sus, adică 30 centimetru diametru, valoarea curentă unui asemenea arbore, mai cu seama fag, este maximul 2 lei, iar impărtăbul valoarei este 8 lei.

Așa dar săteanul, al cărui drept de servitute la pădure există până astăzi, va plăti pentru un arbore 54 lei; iar antreprenorul va plăti pentru acelas arbore numai 8 lei. Nu cumva este tocmai această lege, numai cu prevederea la vr'o antreprisă păduroasa?..

„Art. 37. Procesele verbale de constatare in casuri de flagrant delict fac probă deplină până la inscrierea lor in fals.

Aceste procese se vor trimite prin agentii silvic-administrației Domeniilor statului și după confirmarea dată de ea, capătă putere de hotăriri definitive și sunt executorii.“

„Art. 38. In cas de insolabilitate judecătorul de pace va înlocui amenda prin o inchisoare de la 5 zile până la 3 luni“.

Așa dar, administrația Domeniilor va da hotărire definitivă și executoriu; iar justiția va avea rolul d'a pune la inchisoare pe delinqenți cari nu plătesc suma hotărâtă definitiv de pasalele administrației Domeniilor.

Aceasta se vede și mai lămurit din art 39 alin. 2-lea. Perchizițiunile in case nu se pot face de căt cu autorizația specială a judecătorului de pace.

„Art. 42. Judecătorul de pace judecă fără drept de apel cănd delictul nu atrage după sine o amendă mai mare de căt 300 lei..“ Sa dat dar și justiție dreptul d'a judeca numai pentru delictele descripte la domiciliu; chiar acest drept insă, parindu-se pasalelor din administrația Domeniilor, că ar fi prea mare, și ca nu cumva justiția să își ia naș, pună indată art. 43. „Administrația Domeniilor este autorizată a transige asupra despăgubirilor civile și amendilor, inainte de a se dă o hotărire definitivă, și numai asupra despăgubirilor civile, in casul când hotărirea este remasă definitivă. Ea poate delega acest drept și agenților săi, insă sub rezerva aprobării sale.“

Bună lege și-a croit compania de exploatare de la Domenii. Ferească Dumnezeu pe țară, să alătă parte de densa.

MEMORIUL-PROTEST

al profesorilor din Iași in contra noului proiect de lege al instrucției.

Necesitatea instructiei clasice in gimnasii și licee. — Argumente.

Un argument cunoscut este și acela, că monumentele mari literare și istorice ale anticăței sunt traduse in limbele moderne. La aceasta respondem, că in urma progreselor filologiei comparate, traduceri cu căteva zeci de ani in urmă se găsesc astăzi că nu reproduc exact originalul ; cu alte vorbe, că și pe această cale, ca și pe calea sciințelor naturale, nimenei nu poate susține că : „știința și-a zis ultimul cuvânt“. Fle-care generațione și va traduce anticățea după gradul său de știință. Mai este în sfârșit un argument, care se spune cu un ton triumfal: ei! și pentru că au se ieșă și din neamul românesc cătă istorici, filologi, etc. trebuie se îndrumăpătă la calea care duce într-o colo mil de copii? La aceasta respondem: dar calea sciințelor naturale și matematice nu este apucată de mil de copii, și cătă din acestia devin naturaliști și matematici? Tot in așa proporție ca istorici, filologi, etc. Se înțelege că vorbim aici de știință pură, singura care împreună cu clasicitatea trebuie să fie obiectul studiilor liceale. Căci după părerea noastră, liceul trebuie să pregătească oameni, cari cunoscend punctul până unde a ajuns înțelegință omenească în cutare său cutare știință și metodă șipciță, prin care se descoperă adeverurile, să moarcă mai departe.

Purcedând din acest punct de vedere ne întristăm, când vedem că proiectul nu este la înălțimea nevoilor veacului. Si in adevăr, chiar admitem că el ar da mijloacele prin cari să se pregătească căi ce sunt menite a duce mai departe sciințele naturale și matematice in căi patru ani de liceu, dar ea posibilitatea pregătirei acelora ce ar avea dispozitii să se ocupe de: istoria, filologie, mitologia, comparată, archeologia clasică, etc., știință, cari măresc cercul cunoscătorilor despre om și societate, și căi după cum se scie, nu se pot face fără ajutorul limbilor clasicice.“

„In Statele-Unite chiar, unde instrucțione publice s'a dat directiunea cea mai realistica și mai utilitară, eată cum este organizat învățământul secundar :

După eșirea copilului din scoala primară, el intră in scoala numita de gramatică, care corespunde intră cătă cu gimnasiul proiectului, și in care el stă patru cinci ani de zile ocupându-se, pe lângă limba maternă, cu învățământul mai mult real. Limba latină, totuși, nici chiar din aceste scoale nu este prezentă inclusiv. De aici înainte învățământul secundar se bifurcă in două ramuri: una științifică, și alta clasică superioară, și cari corespund cu cursul superior al liceelor noastre. In aceste scoale (High School) găsesc elementele necesare a se pregăti atât pentru cultura sciințelor esacte, că și pentru cultura sciinților basate pe clasicitate.

Programele detaliate variază in parte de la Stat la Stat, atât in privirea cuantului materialelor propuse cătă și in privirea acelor de studiu. Observăm numai altă, că studiul limbilor clasicice este deosebit de dezvoltat ca in anul al treilea a unei asemenei scoale superioare să se facă compunerii latine și că se interpreteze Cicerone, și in anul al patrulea să se

4) Prea puțină atenție dată limbei latine, și aceasta tocmai in cursul superior al Liceului face imposibilă studierea științifică a limbii Române.

Nu e vorba aici de exerciții de compoziții, stil, etc; aceste toate se pot face intr'un mod empiric, fără a recurge la trecutul cel mai înălțat al limbii noastre, la limba latină. Dar studiul naturei ei însăși, in care se oglindesc chiar natura poporului nostru, cu incercările lui din trecut, cine va pretinde, că se poate face fără ajutorul limbii latine? In țările civilizate ale Europei se studiază cu o foarte mare activitate familia de limbi, din care face parte și a noastră: se aplică și aici metoda științelor naturale și se dobândesc rezultate cari când se vor aduna intr'o sinteză, au se schimbe opinioanele despre graiul omenesc in genere. Aștepta-vom oare noi Români, ca până și limba noastră să ni-o studieze străini, cari noi să o primim de-a gata cum vom primi istoria generală, etc? La aceasta trebuie să ajungem cu reducerea limbii latine in lică.

Dacă toate argumentele de până aici pentru susținerea învățământului clasic s'ar găsi slabă, încă ar trebui să se respingă gimnasialele și liceele proiectului pentru două temeuri: 1) fiind că un atare învățământ secundar ne-ar isola complet de Europa civilisată, căci tinerii nostri băcalăureați n'ar putea să își desăvârsească studiile nici in una din facultățile străine; 2) fiind că ne având nici personalul nici cărțile făcute in vederea unui astfel de învățământ gimnasial și liceal, s'ar desființa ceea-ce este, fără ca să se poată pune nimic serios și real in loc.

Se înțelege că dacă se sustine învățământul clasic și cel științific pur in licee (de săptă săptă opt clase), nimenei nu se găndesc a nega învățământul realistic, pentru a căruia lățirea intr'un grad mai mare de căt cel clasic-științific, suntem și noi alătura cu proiectul, căruia i recomandăm, cu placere, meritul de a-l fi organizat intr'un chip complet.) Să se dea învățământul realist, practic, ceea mai mare intindere posibilă, pentru ca să satisfacă, cu indesulare, toate nevoile vieții, dar in același timp să se organizeze un număr suficient de licee in țară, in cari să se învețe știință pură și clasicitatea; și aceasta cu atat mai mult, cu căt, din punctul de vedere al civilizației generale, statul trebuie să incurajeze pogresul acelor știință pe cari societatea nu le sustine in deajuns, fiind că nu trage folosă imediată din ele.

In fine, ca ultim argument contra organizației gimnasialelor și liceelor din noul proiect, mai este și acesta, că universitățile noastre fiind intocmite mai asemenea cu universitățile altor țări, nu și vor putea, cel puțin pentru facultatea de litere, recruta studenți destul de pregătiți spre a le frecuenta. Așa că învățământul universitar nu va putea produce folosă studenților pregătiți in scoalele secundare din țară, chiar când l'am admit că ar fi cu totul complet, lucru asupra căruia nu ne putem pronunța, organizarea lui fiind lăsată mai cu totul reglementată ulterior.

STUDII

DE

ECONOMIE NAȚIONALĂ

CREDITUL AGRICOL

XI.

Bancile de economie, de emisie, de depozite și scompt in Anglia. — Raporturile lor către agricultori. Bancile Scotiene și superioritatea lor peste cele engleze.

Operațiunile culturale, am zis, ca acelea ale tuturor industriei, cer două specii de capitale: unele cari le îmobilă în sol și sunt de re-sorsul creditului fondiar; altele d'o'intrebuită continuă și momentană, servesc a cumpăra am-

trada Omer. (Programa diviziunii clasice din scoala superioară din Sant-Louis, Missouri). In alte școli superioare chiar facerea versurilor latine este păstrată in cutare său cutare știință și metodă șipciță, in cutare său cutare știință și metodă șipciță, prin care se descoperă adeverurile, să moarcă mai departe.

Purcedând din acest punct de vedere ne întristăm, când vedem că proiectul nu este la înălțimea nevoilor veacului. Si in adevăr, chiar admitem că el ar da mijloacele prin cari să se pregătească căi ce sunt menite a duce mai departe sciințele naturale și matematice in căi patru ani de liceu, dar ea posibilitatea pregătirei acelora ce ar avea dispozitii să se ocupe de: istoria, filologie, mitologia, comparată, archeologia clasică, etc., știință, cari măresc cercul cunoscătorilor despre om și societate, și căi după cum se scie, nu se pot face fără ajutorul limbilor clasicice.“

„Se poate observa in se că nu dorinta de a organiza învățământul realist, ci mai mult dorinta de a desfășura învățământul clasic a putut sa nasască noulă protecție de lege asupra intr. publice și private; căci pe de o parte prin bugetul pe 1881-1882 nu vedem facându-se o parte mai largă învățământului realist, eară de altă parte dacă acest învățământ mai că n'a avut finanță până acum la noi in țară, nu era din cauza că legea din 1864 nici nu s'ar fi găsită la densus. Din contră, eată dispozitunile legătute din 1864 relative la acest învățământ.“

Art 199 prevede înființarea de școli reale.

Art 197 înființază trei școli de agricultură cu ferme modelе in centrele principale ale țării.

Art. 208 înființază școli de industrie pesocoteala și tului cu toți elevii interni, in București, Iași, Galați, Brăila, Craiova, Ploiești și Turnu-Severin;

Art. 211 determină programă scoalelor de mașură;

Art. 214 prevede înființarea de școli de comerț in București, Iași, Galați, Brăila, Ploiești, Craiova, și Turnu-Severin;

Art. 215 dă programele acester școle;

Art. 218 permite și municipalităților orașelor a crea școli de aceste;

Art

"Inainte"! (de a cărui moarte să nu se felicite încă nici impostorii și slugile acestora și zeloase), ești care stătuți o lună la închisoare din cauză că nu am voit nici a mă intimida nici a mă vine spre a schimba corectul limbajul și acelui ziar: - ești, nici am putut străbate nici am fost admis la această serbatoreare a d-lui I. Brătianu.

In acel act plin de aiuriri și de insinuații perfide la adresa unor foii populare, este acuzat și ziarul meu "Inainte", că ar fi servit încă din August 1880 propaganda lui Pietraru, de "regenerarea României prin sânge și moarte" (figură retorică extra-sforțătoare), prin publicarea manifestelor și aberațiunilor așa zisului Consiliu de 50.

In acea vizicatoare oficială, care împreună cu scrisoarea pregătită a d-lui prim-ministru și dreptă și nepasională judecată și condamnare a lui Pietraru, Pătescu și Cărlova, va fi judecată și de străinătate, - se repetă sus zisa acuzare, fără ca să pot fi și eu present la acea judecată nici pe banca lui Pietraru, alătura cu el, nici pe acea unde prin dreptul publicitatelor unuia astfel de proces trebuia să am un locuitor - și ca corespondent a patru ziar din afară.

La fapt:

Dău cea mai completă desemnare și protest în fața opiniei publice, pentru patențul neadevăr, semnat de d. procuror-general Dendrino, "cum că manifestele Consiliului de 50, au fost publicate și în "Inainte", din luna lui August 1880 încă".

No. 1 al ziarului meu a apărut abia la 26 Octombrie. - Nici o linie din nebunile nenorociturii Pietraru nu am publicat - afară de amenințarea de moarte ce mi-o trimisese și mie, - pușcărișul din Decembrie, - ci în tot-d'a-una am luat lucrul în bătaie de joc, cum am răs până la condamnarea lui Pietraru și cel doi compliciti - executori ai sei!

Înălță, domnule prim-redactor, un răspuns pe care cer de la lealitatea d-voastră a'l da publicitate.

Primită salutările mele de considerație.

1881 Marte 11.

T. Dunca.

COPURILE LEGIUITOARE

SESIUNE PRELUNGITA.

Sedinta din 12 Marte 1881.

Senatul. - Ca mai de obicei, nu se ține sădintă.

Camera. - Se votează căteva proiecte de legi. Din proiectul de lege pentru monopolul tuturilor se votează până la art. 18, apoi discuția se amâna, de oarece statele legii nu s-au prezentat încă.

AREA ZIARELOR

"Românu" respunzând la interpellarea d-lui Vernescu în privința înălțării României la rangul de regat, zice :

Stabilitate vor Români, stabilitate la țărurile Dunării trebuie să dorească toate puterile cele mari și toți vecinii noștri, mari și mici.

Dacă dar puterea executivă împărtășește această credință a națiunii, și dacă ea nu vede oare că pedești părerea noastră ar fi să permită ca România să ia titlul de Rigaț.

Am fi asemenea de părere c'acestă ceremonie de este a se face, s'o ceremoniam în ziua de 10 (22) Mai.

In acea zi (la 1866). Principele Carol de Hohenzollern intră în capitala României, fu din nou proclamat Domn de către Adunarea Constituantă și depuse jurămînt în mănele națiunii.

Este bine c'aceeași zi, ce de pază bună ne fu, să fie din nou consacrată acestei noi incoronări.

"Binele Public" ocupându-se de incidentul de la Iași cu arestarea d-r Russel, de viață ovreească, și văzând incăpăținarea d-lui Brătianu de a aresta pe acest nihilist turburător, măreță numai de amenințarea d-lui Leon Negruzzii de a'șa da demisiunea din postul de prefect al Iașului, închee:

Petraru e afiliat de către guvernantii de azi la conpirația din 11 Februarie 1866, după care d-l C. A. Rosetti, ca ministru al instrucției, ei ofere a'numi revisori școlari; complicele lui, Pătescu, fu numit tot de acest guvern ca revisor școlar chiar al județului Ilfov, unde funcționase cu cătă timp înaintea atentatului de la 2 Decembrie trecut; școlarii de prin internatele statului sunt sistematic luati la manifestările de stradă, după la poliție ca să le se dea masalaua în mănu și încuragiă la nesupunere, la lipsa de respect, la coaliții turburătoare; nihilisti ca dr. Russel sunt ocrotiți cu stăruință și pe față; fiul președintelui camerei trămit comunărilor din Paris adrese de felicită-

tare, intitulându-se "revoluționari români"; în fine chiar ministrul cultelor, scepticul d-l Conta, e denunțat ca partisan al internaționalei.

* * * Timpul" respunzând "Românu" în privința embaticurilor, închee:

Dacă e vorba ca locurile cu embatic să fie o pensiune ereditară, fie încașări români, nu pentru străini. De departe de a le vinde, statul ar face bine să conserve acele prăvălii și locuri, de prin orașe, pentru a usura condițiunile de munca a meseriașilor acelora de ex, cari ar ești dintr-o scoala de meserie.

Atunci în adevăr am vedea că statul ia o măsură organică, iar nu o măsură născută moartă, sau dă dreptul stricăcioasă, precum sunt paragrafi de lege, traduși din frațuște pe calapodul căror se intind ca Christos toate puterile vii ale acestui popor.

* * * "Pressa" se ocupă de politica Rusiei și arestarea d-rului Russel.

VARIETATI

Un proces hazliu. - A-l-ăltă-ieri și ieri, scrie "V. Covurluiul" de la 12 Marte, curtea cu juriu și a judecat procesul a 5 tigani, din comuna Vlădescu, acuzați de omor, cum și a primarului și notarului acelei comune, acuzați că ar fi doborât niște lucruri provenite de la acel omor. Juriul așa achită pe toți acuzații, afară de unul din tigani, pe care l-a condamnat nu pentru omor, ci pentru escrocherie. Eata faptul. Tiganiul a îngăzduit pe un locuitor din acea comună că el, oate face bani din cositor, dacă îl va da bani să cumperi material, și ca probă, se prefacă că topesc niște cositor ce avea, apoi scoate pe furșă două jumătăți de ruble noui ce avea în pusunar, și le prezintă locuitorului ca facute din cositor. Plin admirăție, locuitorul se duce acasă, ieșă niște bani de aur pe care îl avea preparată spre a cumpăra un cal fiului său ce era călăraș, și îl aduce tiganului. Aceasta îl face să dispară, apoi earășă pune la topit niște cositor, în care zice că a pus și bani tieranului. După aceea se a prefacă că se ia la ceartă cu tiganca și varsă materialul topit. Nenorocire! nu mai avea material, și bani locuitorului se duseseră. La reclamele locuitorului tiganul îl dă cătă-vă galbeni din acel ce primise, spuind că atâta a putut scoate din materialul rămas neversat. Era de tot hasul tăguinile locuitorului dinaintea curții că a rămas de răsuș satului, cum și a plumbului care a răspuns tiganul: "Dacă a fost prost de a crede că i-am spus; cum s-a putut închipui că aș putea să face bani, când cu o zi înainte îl cerusem o bană de faină? Aveam să nevoie de faină lui, dacă puteam face bani?" A face o ilăritate generală.

NOTITE LITERARE

Economia rurală. - (Revistă mensuală de agricultură, comerț și industria agricolă), fondată de P. S. Aurelian, agricultor. Anul II, No. 2 cuprinde :

Cronica agricolă și economică. - Fragii. - Pluguș universal al lui Rud. Sacha. - Lucrările de primăvară ale albinelor. - Notițe asupra stării omizilor vătămătoare pomilor roditori. - Despre regimul esploatarii pădurilor noastre. - Introducerea cartofului în cultura tărâului. - Lăptările sociale ori asociații pentru fabricarea brânzelui. - Iarna actuală. - Comiții agricole. - Revista meteorologică cu tablou.

Ortodoxul (Foiaș eclesiastică, de Dr. G. Zottu) An. II. No. 5 cuprinde :

Cartea pastorală a I. P. S. Mitropolitului primat. - Decalogul. - Clerul grec și Român din Turcia. - Un discurs funebru. - Muștrarea conșinței (poesie). - Cum lumea devine creștină. - Diverse.

Organul Societății Farmacistilor din România (An. I. No. 4-5) așadarul:

Revista. - Desbateri parlamentare: Discuția legii sanitare, privitoare la exercițiu farmaceutic (in Senat). - Notițe scientifice, farmaceutice și terapeutice. - Necrologii.

Progresul Medical Român An. III. Nr. 9 cuprinde : Revista. - Vaccinul animal. - Clinica chirurgicală. - Terapeutică. - Igiena băuturilor. - Ginecologia. - Formule. - Varietăți. - Anunțuri.

Revista Pădurilor ziar lunar, red. de P. S. Ant. Rămușu Nr. 3 (Anul 2).

Despădurirea în folosul agricultură. - Pădurile noastre. - Lemnăria. - Serviciul de pază al pădurilor statului. - Cronica pădură. - Industria cresante în Austria. - Descoperirea nouului telemetru al d. B. Pizone în limba română, franceză, engleză și cea germană.

Monitorul Agricol (Anul II). Nr. 9 cuprinde :

1. Despre agronomie. - 2. Lucrările și ocupările agricultorului în luna Martie. - 3. Horti-

cultură. - 4. Crescerea și prăsirea găinilor. - 5. Oile din California. - 6. Păinea de cartoff în Rusia. - 7. Calendarul de septembrie. - 8. Observații meteorologice. - 9. Anunțuri.

Invățătorul (ziar pedagogic redactat de I. Opranu) Anul IV, Nr. 13) are acest sumar :

Negociere. - Grădina Invățătorului. - Despre ordinea și despre modul în care trebuie să se comunică adevărurile, adică gradăținea metodului didactic natural. - Regulament și instrucții pentru revisori școlari de județe. - Un apel către vechii școlari liceului s-tu Sava. - Cronica școlară. - Sumarul ziarelor.

Didactica. - Gimnastica : Eserciziile școlarii asezați în bancă. - Limba română: Eserciziile, Teme și Desvoltări. - Arithmetica: Eserciziile, Probleme și Soluții.

Acest ziar începe din ce în ce a se imbunătăți spre a corespunde înaltului scop ce are în vedere. În numărul acesta s-a mai introdus și ilustrații prin care se arată cu multă acuratețe înmulțirea plantelor. Recomandăm aceasta cu deosebire corpului invățătorilor.

INSERTIUNI ȘI RECLAME

Domnule redactor,

Bine-voiți, vă rog, să inserați în cel d'antăi număr al ziarului ce redactați, aceste căteva rănduri, ca răspuns unor persoane anonime, ce să-ăluat tristul rol de a insulta și calunia familiilor onorabile prin scrisori anonime.

Primită, vă rog, d-le redactor, asigurarea pe fecete mele steme.

La Buzău de cătă-vă timp circula cu postă locală la adresa unor familiile onorabile și demne de toată stima, un fel de scrisori anonime, insultătoare, și în scopul de a distruga armonia ce există între membrii acestor familiile.

Autorii acestor scrisori, după conduita lor, par a nu cunoaște bine societatea bună, și după toate probabilitățile sunt niste aderenți a lui Bachus și fice ale lui Cupidon, cără cand nu se află sub sarmurile Zeilor la cari se închină, văd abisul imens în care sunt căduți, și din gelosie și invidie, să găsă în simplicitatea lor, că acest miserabil mijloc este singurul ca să-ărbune contra acelor familiilor, puse în total mai presus de ele.

Răspund dar acestor lași și infami caluniaților anonimi, cără de sigur să format un buchet de tot ce este mai fanat și desprețuit într-o societate, că tinta ce să-ă propus nu o pot ajunge nici odată, zic lași și infami, căci acei anonimi nu au curajul conștiinței de a vorbi direct, și din intunerice în care trăiesc caută a improvisa și atribui diferite defecți persoanelor ce invadiază.

Buzău, 7 Martie, 1881.

Anton N. Filotti.

Serviciul telegrafic al "României Libere"

- 25 Marte - 9 ore dim. -

Viena, 24 Marte.

Un ordin al împăratului Frantz Josef zice: "Ca să se păstreze ca un suvenir onorabilă prietenie intimă ce există întrre mine și țarul Alexandru al II, și bunăvoiețea arăta tot-d'a-una pentru armata mea, al doilea regiment de hulani va păstra tot-d'a-una numele său Alexandru II; împăratul Alexandru al III e numit colonel-proprietar al acestui regiment; al 61 regiment de infanterie va purta numele Alexandru al III.

Berlin, 24 Marte.

Reichstagul a adoptat, prin apel nominal, cu 183 voturi contra 45, propunerea comisiunii bugetare, ca cheltuielile de anexiune vamală în Altona să fie votate de Reichstag. Guvernul combătuse această propunere în sinul comisiunii.

(Havas)

Societatea "Concordia Română"

In dorința de a da încă un nou având incaglii și susținere mancei Românilor, și în urma importanțelor cumpărători facute de AA. LL. RR. Domnul și Doamna, în sumă de 3000 fr. de diferite producții și din diferite localități ale țării, a Ministerului Cultelor în suma de 2000 lei tablouri pentru pynacothecile statului, a Eminenției Sale Mitropolitul Primat, și a mai multor particulari, Societatea "Concordia Română" a organizat o loterie compusă din diferite obiecte expuse, precum: flori, sculpturi în lemn și teracotă, țesături și costume tărănești, ceasornic, instrumente și alte în valoare totală de 8,000 lei cu 300 loturi căștigătoare.

Preciul biletelor 1 leu.

Biletele se află la membrii comisiunii, pentru loterie, la Printul Alexandru B. Stirbei, Calea Victoriei, la d-nu Dimitrie C. Butulescu, Strada Clementii No. 11, la d-nu C. Porumbaru, Strada Sf. Apostoli No. 28 și la Societatea "Concordia Română", Calea Rahovei No. 16.

NB. Tragerea loteriei se va anunța prin jurnale.

BULETINUL FINANCIAR de la 24 Marte 1881

Cursul de Paris.

Renta română 5% 82 —
Act. Bănci Rom. —
Renta franc. 5% 121.10
Loane turcești 51 —

Cursul de Viena

Napoleonul 9.275
Galbenul 5.50
Renta met. 5% 75.30

Cursul de Berlin

Prior căilor fer. —
Obligațiiile idem 101. —
Actiunile idem 68.20
Obl. nouă 6% idem 95.90
Impr. Openheim 110.10

Cursul de Londra

Impr. Openheim 108. —
Stern 103 —

Epitropia Aședămintelor Brâncovenesci

La 22 Aprilie viitor urmănd a se da în întreprindere aprovisionarea Spitalului Brâncovenesc cu carne de vacă necesară bolnavilor pe termen de un an.